

Forfatter: Ewald, Johannes

Titel: Udrag fra Herr Panthakaks Historie og Meeninger

Citation: Ewald, Johannes: "Herr Panthakaks Historie og Meeninger", i Ewald, Johannes: *Herr Panthakaks Historie og Meeninger*, udg. af Johnny Kondrup , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, i samarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, cop. 1988, s. 194. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-ewald01dkval-shoot-idm140540296514592/facsimile.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Herr Panthakaks Historie og Meeninger

- sin barber. – *tage i Betænkning*: betænke sig på, tøve med. – *Bresche* (fransk, militært): hul. – *betænket*: tænkt på. – *400 Gylden*: En gylden var oprindelig en guldmønt, siden ca. 1650 også en sølvmønt og en regningsenhed, som brugtes i Tyskland og omliggende stater. Værdien var vekslende fra stat til stat, jævnlig også fra by til by.
- 40 *devot*: from, også skinhellig. – *Linstey*: skjortebryst og manchetter. – *den ene Gang over den anden*: gang på gang. – *Fahr zu Kutschers*: tysk: Kør til, kusk!
- 41 *under Contribution*: under skat (meningen er, at han via damens sjæl havde adgang til hendes pengepung). – *Lineamenter*: ansigtstræk. – *Christlieb Vöggelein*: tysk, ordret oversat: Kristus-kær Lillefugl. – *bede*: holde hvil.
- 42 *logement*: fransk: bolig. – *satt Viltighed*: moden forstand. – *den langørede Pus*: haren. – *sjærtende*: muntert legende. – *Agerrenden*: agerfuren, den rende som adskiller to agre. – *Cabrioler*: krumspring.
- 43 *Polarer*: poularder. – *stænde*: stude. – *fovekomme*: komme i forkøbet, undgå. – *Søvnens Forbud*: søvnens forvarsel, dvs. trætheden.
- 44 *sogte Kammeret*: holde sig hjemme. – *sidste Løbedag*: sidste gyldighedsdag, udløbsdag.
- 45 *en Pris Tobak*: en lille portion smustobak. – *bestride*: bekæmpe. – *1000 Rixdaler*: Rigsdaleren var dansk mønt fra 1713 til 1875, da den blev afløst af kronen (1 daler = 2 kroner). Der er hos Ewald tale om Courantdaleren, som gjaldt indtil 1813. Værdien vekslede med tiden, men det kan nævnes, at rektor Licht i Slesvig fik 100 rigsdaler for at have den unge Ewald i kost og logi i et år (1755). En typisk pris for et lejlighedsdigt af Ewald var 3 rigsdaler (1776). En rigsdaler underinddeltes i 6 mark og en mark igen i seksten skilling. Klokkeren ved Trinitatis Kirke fik i 1781 6 rigsdaler 5 mark og 4 skilling for at ringe over Ewalds lig. – *Geneve*: by i det sydvestlige Schweiz, lige på grænsen til Frankrig. Blev i det 16. årh. gennemtrængt af den religiøse reformator Johan Calvins lære og erhvervede status som centrum for protestantismen i de fransktalende lande. *sette ud*: anbringe fordelagtigt, fx på rente.
- 46 *Snauserie*: skidt. – *600 Gylden*: se n.t. s. 39. – *Tøyet*: tingene. – *honnet*: honnet, hæderlig. – *emphatiske*: eftertrykkelige. – *hen og her tænke*: tanken frem og tilbage.
- 47 *i en ... Françoises Lignelse*: i skikkelse af en [...] fransk kvinde. – *piquant*: fransk: pikant, tiltrækkende. – *fire Skilling*: fast udtryk for næsten ingen-ting, svarende til vor tids »fem øre«; jf. n.t. s. 45. – *Coffure* (egentlig coiffure, fransk): hovedbeklædning. – *Skejfer-Hat* (egentlig Schäfer-): hyrdehat. – *flåddrede*: flagrede. – *viddeste*: her = hvideste. – *skjærvæ*: finere. – *Alabaster*: alabast, marmorlignende gipsart anvendt til kunstgenstande. – *smagende*: smagende, lidende.
- 48 *Basilisk*: fabeldyr, hvis blik mentes at være dødbringende. Ofte symbol for djævelen. – *opvarede i min Barm*: nærede ved min barm. – *have skilt Jorden ved*: have berøvet jorden. – *det mordiske Cener*: det morderiske våben.
- 49 *de la Chicaniere*: fransk, omtrent: von Krakiler. – *Han gav os an*: Han angav